

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल
फैसला
२०७९।०८० सालको निर्णय नं.३०५
पुनरावेदन नं. ०७७-RB-०४३४
मुद्दा:- आयकर (२०७३/०७४)

सुमी डिष्ट्रीलरी प्रा. लि.(स्थायी लेखा नं. ३०००८०१६४) का तर्फबाट अधिकार प्राप्त अध्यक्ष एवं प्रबन्धक निर्देशक कर्मा घले.....१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर.....१ }
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाण्डौ.....१ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्मा

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७५/०४/०२

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री विनोद बहादुर कुँवर

निर्णय मिति:- २०७७/०३/२९

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री चण्डेश्वर श्रेष्ठ र विद्वान अधिवक्ता श्री नितेश श्रेष्ठ

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट:- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर: x

पुनरावेदक करदाताको हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७५/०४/०२ मा भएको संशोधित कर निर्धारणको निर्णय र सोही निर्णय सदर गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको मिति २०७७/०३/२९ को निर्णय समेत उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन २०५८ को दफा ११६ बमोजिम पुनरावेदन दर्ता हुन आएको प्रस्तुत मुद्दा यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. करदाता सुमी डिष्ट्रीलरी प्रा. लि. ले आ.व. २०७३/०७४ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु.३,३०,९३,९२६।०५ कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा मिति २०७४।०९।३० मा आय विवरण पेश गरेको ।
२. करदाताले पेश गरेको विवरणको अध्ययन, छानविन तथा परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम आयमा समावेश नगरेको/कट्टी गर्न नपाउने खर्च कट्टी दावी गरेकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि जम्मा रु.४,१०,४८,९८८।- कर योग्य आय कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै आधार र कारण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र जवाफ पेश गर्न आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७५।०३।१९ मा सूचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७५।०३।१९ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७५।०३।२० मा बुझी लिई सो सूचनाको जवाफ मिति २०७५।०४।०१ मा पेश गरेको ।
४. करदाताको आ.व. २०७३/०७४ का लागि रु.४,१०,४८,९८८।- करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७५/०४/०२ मा खडा भएको निर्णय पर्चा ।
५. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७५/०४/०२ मा जारी गरेको आ.व. २०७३/०७४ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी सुमी

डिष्ट्रिलरी प्रा. लि. ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७६/०६/०५ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन।

६. करदाताले मूल्य अभिवृद्धि करतर्फ क्षति भएको मूल्यको करकट्टी दावी नगरेको देखिएता पनि उक्त क्षतिको आयकरतर्फ खर्च दावी गर्नको लागि उल्लेखित प्रक्रिया पूरा गरेको नदेखिएकोले आयकर ऐन, २०४८ को दफा १३ बमोजिम उक्त Leakage and Breakage खर्च कट्टी नपाउने भनी कार्यालयले गरेको कर निर्धारण मनासिव नै देखिएको, करदाताले यस वर्ष Selling and Distribution Expenses अर्न्तगत Lunching and Complimentary expenses मा दावी गरेको मध्ये रू. ११,५७,७३९।- खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ (ग) बमोजिम खर्चकट्टी अमान्य गरी कार्यालयले गरेको कर निर्धारण मनासिव नै देखिएको, करदाताले दावी गरेको Business promotion खर्च रू.२१,७५,८४०।- कागजातबाट आयकर ऐन, २०५८ (संशोधन सहित) को दफा ८१ (१) बमोजिम खर्च कट्टी दावी गर्नेले तथ्ययुक्त प्रमाणद्वारा सोको पुष्टि हुन नसकेकाले उक्त खर्च अमान्य गरी कार्यालयले गरेको कर निर्धारण मनासिव नै देखिएको, करदाताले दावी Business promotion खर्च रू.३,३०,९३९।- कागजातबाट पुष्टि हुन नसकेकाले उक्त खर्च अमान्य गरी कार्यालयले गरेको कर निर्धारण मनासिव नै देखिएको, करदाताले पेश गरेको वित्तीय विवरणको नाफा नोक्सान हिसाबमा रू.३२,६८,६१०।- मात्र खर्च दावी गरेकोमा नगद विवरणबाट रू.८१,२५,५१०।- खर्च भएको देखिएकोमा करदाताले नाफा नोक्सान विवरणमा वास्तविक भन्दा कम खर्च लिएको कारणबाट खुद नाफामा बृद्धि हुन गएको र सो को आधारमा व्यवस्था गर्नुपर्ने वोनस रकम रू.४,४१,५३६।- ले बढी हुन गएकोले बढी व्यवस्था भएको वोनस रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ अनुसार खर्चकट्टी नपाउने भनी कार्यालयले गरेको कर निर्धारण मनासिव देखिएको तथा करदाताको मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण अनुसार तिर्नुपर्ने मूल्य अभिवृद्धि कर रकम रू.१,२२,४५,२८४।- तथा वित्तीय विवरणमा देखाएको तिर्नुपर्ने मूल्य अभिवृद्धि रकम रू.१,१९,६२,७७७।-भै रू.२,८२,५०७।- फरक परेकोमा उक्त रकम विभिन्न विलहरू मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा Claim गर्न छुट हुन गएको भनेतापनि कुन कुन विलको रकम फरक परेको हो उक्त खरिद विलहरू पेश गर्न नसकेकोले निवेदक करदाताको जिकिरलाई तथ्यसंगत मात्र सकिएन। तसर्थ आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४० (२) बमोजिम दायित्वको निसर्ग मानि सोही ऐनको दफा ७(२)(ग) बमोजिम आयमा समावेश गर्नुपर्ने भनी कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण मनासिव नै देखिएकोले

निवेदक करदाताको जिकिर पुग्न नसक्ने ठर्हछ भन्ने आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०३।२९ मा भएको निर्णय ।

७. करदाताबाट पेश भएका प्रमाणको मुल्याङ्कन र विवेचना नै नगरी Leakage and Breakage खर्च कट्टी नपाउने भनी कार्यालयले गरेको कर निर्धारण मनासिव नदेखिएको, करदाताले Selling and Distribution Expenses अर्न्तगत Lunching and Complimentary expenses मा दावी गरेको मध्ये रू. ११,५७,७३९।— प्रमाण पेश हुन नआएको भनी खर्चकट्टी अमान्य गरेको, करदाता कम्पनीले उत्पादित बस्तुको प्रबर्द्धनको लागि गरेको खर्चलाई तथ्ययुक्त प्रमाणद्वारा सोको पुष्टि हुन नसकेको भनी गरेको कर निर्धारण मनासिव नदेखिएको, करदाताले बोनस रकम कर्मचारीको पारिश्रमिकमा जोडी वितरण गरेको र कर दायित्व घटाउने कार्य नगरेको हुँदा वास्तविक भन्दा कम खर्च लिएको कारणबाट खुद नाफामा बृद्धि हुन गएको र सोको आधारमा व्यवस्था गर्नुपर्ने बोनस रकम बढी हुन गएको भनी बोनस रकमलाई खर्चकट्टी नपाउने भनी कर निर्धारण गरेको मनासिव नदेखिएको तथा करदाताले विलको रकम फरक पारेको र खरिद विलहरू पेश गर्न नसकेकोले करदाताको दायित्वको निसर्ग मानी आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ग) बमोजिम आयमा समावेश गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट निर्धारण गरिएको संशोधित कर निर्धारण आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय समेत त्रुटीपूर्ण हुँदा खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७७।०९।२९ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र ।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु। प्रत्यर्थी झिकाउने प्रयोजनको लागि प्रस्तुत आदेश पर्याप्त हुँदा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ५(३) बमोजिम गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९/०७/०४ मा भएको आदेश ।
९. यसमा प्रस्तुत मुद्दा करिब चार बर्ष पुरानो रहेको र पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट बहसनोट पेश गर्न समय समेत माग भएको परिप्रेक्षमा पुनरावेदक करदाता सुमि डिष्ट्रिलरी प्रा.लि. तथा प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालय दुवै पक्षबाट १५ दिन भित्र लिखित बहसनोट पेश गर्न लगाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९/११/२१ मा भएको आदेश ।

१०. करदाता कम्पनीले उत्पादन गरेको सामान बजारसम्म ढुवानी गर्दा हुने टुटफूट तथा नोक्सानी भएमा त्यसको खर्च कम्पनीले नै व्योहोर्नुपर्ने हुनाले त्यस्तो अवस्थामा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ३९क. बमोजिमको कार्य करदाताप्रति आकर्षित नहुने एवं यस सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालतबाट कर कार्यालय बिराटनगर बिरुद्ध महेन्द्रकुमार गोल्ल्या भएको आयकर मुद्दामा ने.का.प. २०६३ अंक ७, नि.न. ७७३०, पृ.८७१ को निर्णय समेतबाट Leakage and Breakage वापत खर्च दाबी गरेको रकम खर्च मिन्हा दिनुपर्नेमा सो रकम खर्च कट्टी नपाउने, बजारमा हुने प्रतिस्पर्धामा आफ्ना सामान प्रति उपभोक्ताको आकर्षण बढाउन उत्पादनको Complementary दिनु व्यवसायिक प्रकृति हुनाले यस कम्पनीले व्यापार प्रवर्द्धनको लागि आफ्ना सामान निशुल्क वितरण गर्नुपर्ने अपरिहार्य भएकोले दशैं तिहार जस्ता चाडपर्वको अवसर पारी कम्पनीबाट आफ्ना उत्पादनहरू Sample को रूपमा वितरण गरेकोमा कम्पनीबाट उत्पादित वस्तुको कसलाई कति परिमाणमा वितरण भएको हो प्रस्ट देखिने प्रमाणको अभावमा उक्त शीर्षकमा भएको खर्च मिनाहा नपाउने, Business Promotion Expenses अन्तर्गत भएको खर्च कट्टी पुष्टी गर्ने प्रमाण कागज खडा गरी राख्नुपर्नेमा त्यस्तो कागजात करदाताबाट पेश हुन नसकेकोले उक्त शीर्षकमा खर्चकट्टी अमान्य गरिएको, करदाताले Complementary खर्चलाई पुष्टी गर्ने तथ्य प्रमाण बिल बीजक पेश गर्न नसकेकोले त्यस्तो खर्च कट्टी अमान्य गरिएको, करदाताले नाफा नोक्सान विवरणमा वास्तविक भन्दा कम खर्च लिएको कारणबाट खुद नाफामा बृद्धि हुन गएकोले सोको आधारमा हुनुपर्ने भन्दा बढी वोनस खर्च रु.४,४१,५३६। - देखिएकोले सो वोनस रकमलाई खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, करदाताको मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण अनुसार तिर्नुपर्ने कर रकम तथा वित्तीय विवरणमा देखाएको तिर्नुपर्ने मूल्य अभिवृद्धि कर रकम बिच देखिएको फरक रकमको बिल पेश गर्न मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा छुट हुन गएको भनी करदाताले दाबी लिए पनि सो बिल बीजक प्रमाणको रूपमा पेश गर्न नसकेको देखिँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ग) बमोजिम करदाताको आयमा समावेश हुने गरी शुरू ठूला करदाता कार्यालयबाट गरिएको संशोधित कर निर्धारण त्रुटीपूर्ण रहेकोले बदर गरी पाउँ भनी पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री चण्डेश्वर श्रेष्ठ तथा विद्वान अधिवक्ता श्री नितेश श्रेष्ठले मिति २०७९।१२।०८ मा पेश गरेको बहसनोट।
११. मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम ३९क. मा उल्लिखित कानुनी प्रक्रियालाई पूरा गरी कर अधिकृतबाट करकट्टी गरेको प्रमाण पेश गर्न नसकेको अवस्थामा Leakage and Breakage खर्च कट्टी अमान्य गरिएको, करदाताले नयाँ उत्पादनहरू Launch गर्न उपभोक्ता, रिटेलर, डिस्ट्रिब्यूटर्सहरूलाई Gift दिदां आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ बमोजिम अग्रिम करकट्टी नगरेको एवं के कति सामान कसलाई

Gift दिएको भन्ने प्रमाण पूरा गर्न नसकेको र Sample Test गराउने गरी वितरण गरिएको उत्पादनमा sample/ Not for Sale भनी उल्लेख गरेको प्रमाण पेश गर्न नसकेकोले Launching, Sampling and Complementary खर्च कट्टी अमान्य गरिएको, Business Promotion Expenses अन्तर्गत भएको खर्च कट्टी पुष्टी गर्ने प्रमाण कागज खडा गरी राख्नुपर्नेमा त्यस्तो कागजात करदाताबाट पेश हुन नसकेकोले उक्त शिर्षकमा खर्चकट्टी अमान्य गरिएको, करदाताले Complementary खर्चलाई पुष्टी गर्ने तथ्य प्रमाण विल बीजक पेश गर्न नसकेकोले त्यस्तो खर्च कट्टी अमान्य गरिएको, करदाताले नाफा नोक्सान विवरणमा वास्तविक भन्दा कम खर्च लिएको कारणबाट खुद नाफामा बृद्धि हुन गएकोले सोको आधारमा हुनुपर्ने भन्दा बढी वोनस खर्च रु.४,४९,५३६।- देखिएकोले सो वोनस रकमलाई खर्च कट्टी दिन नमिल्ने एवं करदाताको मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण अनुसार तिर्नुपर्ने कर रकम तथा वित्तीय विवरणमा देखाएको तिर्नुपर्ने मूल्य अभिवृद्धि कर रकम बीच देखिएको फरक रकम रु.२,८२,५०७।- को बिल पेश गर्न मौका प्रदान गर्दा समेत मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा छुट हुन गएको भनी करदाताले दाबी लिए पनि सो बिल बीजक प्रमाणको रूपमा पेश गर्न नसकेको देखिंदा करदाताको हकमा ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश र सोही आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत मिलेकै देखिंदा सदर हुने र करदाताको पुनरावेदन जिकिर खारेज हुन प्रत्यर्थी कार्यालयको तर्फबाट विशेष सरकारी वकील कार्यालयका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले मिति २०७९।१२।१० मा पेश गरेको बहसनोट।

ठहर खण्ड

१२. नियम बमोजिम पेसी सूचिमा चढी पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता सुमी डिष्ट्रीलरी प्रा. लि. का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री चण्डेश्वर श्रेष्ठ तथा विद्वान अधिवक्ता श्री नितेश श्रेष्ठले करदाताले आ.ब. २०७३/०७४ को आय विवरणमा आयमा समावेश हुनुपर्ने रकम समावेश नगरेको र खर्च कट्टी गर्न नपाउने रकम खर्च कट्टी दावी गरेको भनी कट्टी पाउने कानून बमोजिमको रकमलाई अमान्य गरी करदाताको आयमा समावेश गरी शुरू ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर, व्याज, र शुल्क समेत लाग्ने गरी गरिएको आदेश र सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकको निर्णय समेत बदर गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो।
१३. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले शुरू कार्यालयबाट भएको

संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा सोही निर्णयलाई सदर गरी अन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय समेत कानून सम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।

१४. पुनरावेदक करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहसनोट एवं बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन ? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन ? भन्ने प्रश्नमा नै निर्णय दिनुपर्ने देखियो।

१५. अब निर्णयतर्फ विचार गर्दा, करदाताले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ग) बमोजिम आयमा समावेश हुने रु.१,४०,५०२।- र दफा १३ बमोजिम नपाउने खर्च कट्टी दावी गरेको रकम रु.७६,९७,०३०।— समेत खर्च कट्टी अमान्य गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट गरिएको संशोधित कर निर्धारण आदेश र सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको मिति २०७७।०३।२९ को निर्णय समेत त्रुटीपूर्ण हुँदा बदर गरी करदाताले दावी गरेको खर्च कट्टी पाउनु पर्दछ भन्ने मुख्य जिकिर लिइ पुनरावेदन पत्र दायर भएको देखियो।

१६. अब पुनरावेदक करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले Selling and distribution expenses अन्तर्गत Leakage and Breakage expenses अन्तर्गत टुटफुट सामानको सोधभर्ना वापतको खर्च अमान्य गरी आयमा समावेश गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताले टुटफुट सामानको मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ बमोजिम मिन्हाको लागि शुरु भएको कारवाहीमा निर्णय नहुँदै आयकरतर्फ सिधै खर्च लेखेको भनी रु.३५,९०,९७६।- लाई करदाताको आयमा समावेश गरेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ मा "कुनै ब्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि यस ऐनको अधिनमा रही कारोवारसँग सम्बन्धित देहायका खर्चहरू कट्टी गर्न पाउनेछः-

(क) सो आय वर्षमा भएका

(ख) सो व्यक्तिबाट भएका, र

(ग) व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएका" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ।

करदाताले यो शिर्षकमा दावी गरेको खर्च डिष्ट्रिब्युटर्सलाई वितरण गरेको सामान टुटफुट भए वापत माग भएको भनी दावी लिएको देखियो। मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को

दफा १६ख बमोजिम करदाताले नोक्सान भएको सामानको मूल्य अभिवृद्धि कर कट्टी गरेको भनी प्रमाण पेश गरेको वा सो प्रयोजनको लागि मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम ३९क. बमोजिमको प्रक्रिया पुरा गरेको प्रमाण पेश नभएको भनी कार्यालयबाट निर्णयमा उल्लेख भएको देखिन्छ। करदाताले डिष्टिच्युटर्सलाई वितरण गरेको वेलामा र गोदाममा विभिन्न कारणले टुटफुट तथा लिकेज भएको बोटलहरू बिक्री नहुने अवस्था भएकोले वितरकले डेविट नोट जारी गरी सो टुटफुट र लिकेज भएका सामान फिर्ता गरेको भनी उल्लेख गरेको देखिन्छ। साथै सोको खर्च मिनाहाको लागि मिति २०७४/०३/३० गते दर्ता नं. १२२२१ मा निवेदन समेत ठूला करदाता कार्यालयमा दर्ता गरी सोही आधारमा करदाताले सो टुटफुट सामानको खर्च लेखी सो खर्च कट्टी गर्न माग गरेको देखिन्छ। यसबाट दावी गरेको खर्चका सम्बन्धमा करदाताले स्पष्ट रूपले मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ तथा मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ बमोजिमको प्रक्रिया अवलम्बन गरेको स्थितिमा मूल्य अभिवृद्धि कर कट्टी दिने नदिने सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय आफैले निर्णय गर्नुपर्नेमा सो तर्फ केही बोल्दै नवोली आयकर ऐन २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी गर्न नमिल्ने भनी गरिएको शुरु निर्णय तथा सोही निर्णय सदर गर्ने गरेको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट निर्णय न्यायोचित नदेखिँदा उल्टी हुने देखियो। अब करदाताबाट ठूला करदाता कार्यालयमा दर्ता गरेको मिति २०७४/०३/३० को निवेदन नं. १२२२१ मा भएको कारवाही स्थिति हेरी मिनाहा तर्फ उचित निर्णय समेत गरी सोको आधारमा उक्त शीर्षकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट पुनःसशोधित कर निर्धारण गर्नुपर्ने देखियो।

१७. पुनरावेदक करदाताको दोस्रो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले Selling and distribution expenses अन्तर्गत Launching and Complementary expenses मा जम्मा रु.६२,५८,५२८।- खर्च दावी गरेकोमा सो मध्ये ११,५७,७३९।- को प्रमाण पेश गर्न नसकेको भनी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३(ग) बमोजिम लागत खर्च अमान्य हुने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट संसोधित कर निर्धारण भएको देखिन्छ। करदाताले आफ्नो पुनरावेदन जिकिरमा नयाँ नयाँ उत्पादनहरू बजारमा Launch गर्दा विभिन्न उपहार कार्यक्रम संचालन गरी व्यापार प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने भएकोले सोको लागि Sample Test गराउनु पर्ने हुँदा सो वापत भएको खर्च उद्योगको लागि आवश्यक भएकोले खर्च कट्टी गरिपाँउ भन्ने जिकिर लिएको पाइन्छ। करदाताले गरेको खर्च कट्टी गर्न पाउने सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ को खण्ड (ग) मा "व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएका" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ। करदाताले बजार प्रवर्द्धनको लागि भएको भनिएको खर्च करदाताको उद्योगसंग सम्बन्धित भएपनि सो खर्च भएको वास्तविक विल, बीजक, भौचर एवं लेजर किताब समेत पेश गर्ने सकेको देखिँदैन। त्यस्तो विल,

भौचर विनाको खर्चलाई कम्पनीको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएको खर्च मान्न सकिने अवस्था नहुँदा करदाताले दावी गरेको मध्ये प्रमाणबाट पुष्टी नभएको रु.११,५७,७३९।- लाई खर्चको रूपमा मान्यता दिन न्यायोचित नदेखिँदा उक्त खर्च कट्टी पाउनुपर्ने भनी करदाताले लिएको पुनरावेदन जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन।

१८. अब पुनरावेदक करदाताको तेस्रो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले Business Promotion Expenses अन्तर्गत जम्मा रु.५६,६५,५३७।- खर्च दावी गरेकोमा सो मध्ये रु.२१,७५,८४०।- व्यवसायसँग सम्बन्धित खर्च नभई डिष्ट्रिब्युटर्सको Promotional खर्च रहेको भनी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३(ख) बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने गरी शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट संसोधित कर निर्धारण भएको देखिन्छ। डिष्ट्रिब्युटर्सको Promotional गतिविधिको लागि भएको खर्चलाई करदाताको खर्च मान्न सकिने अवस्था रहदैन। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८१(१)(ग) मा रहेको कानूनी व्यवस्थाको रोहमा करदाताले दावी गरेको खर्च मध्ये रु.२१,७५,८४०।- को खर्च करदाताको व्यवसायको लागि भएको खर्च हो भनी पुष्ट्याई गर्ने बिल, भौचर तथा भरपाईहरू पेश गर्न सकेको समेत देखिदैन। त्यसैले करदाताले Business Promotion Expenses अन्तर्गत दावी गरेको खर्च मध्ये रु.२१,७५,८४०।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्चकट्टी नपाउने भन्ने ठूला करदाता कार्यालयको निर्णयलाई समेत अन्यथा भन्न मिलेन।

१९. त्यसै गरी पुनरावेदक करदाताको चौथो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले Selling and distribution expenses अन्तर्गत Complementary expenses अन्तर्गत जम्मा रु.२५,७१,७६०।- खर्च दावी गरेकोमा सो मध्ये रु.३,३०,९३९।- को प्रमाण पेश गर्न नसकेको भनी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम लागत खर्च अमान्य हुने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट संसोधित कर निर्धारण भएको देखिन्छ। करदाताले आफ्नो पुनरावेदन जिकिरमा नयाँ नयाँ उत्पादनहरू बजारमा Launch गर्दा विभिन्न उपहार कार्यक्रम संचालन गरी व्यापार प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने भएकोले सोको लागि Sample Test गराउनु पर्ने हुँदा सो वापत भएको खर्च उद्योगको लागि आवश्यक भएकोले खर्च कट्टी गरिपाँउ भन्ने जिकिर लिएको पाईन्छ। करदाताले गरेको खर्च कट्टी गर्न पाउने सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ को खण्ड (ग) मा "व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएका" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ। करदाताले बजार प्रवर्द्धनको लागि आफ्ना उत्पादनहरूका बारेमा उपभोक्ता, वितरक, होलसेलर तथा रिटेलरहरूलाई जानकारी दिनको लागि भएको खर्च भनी करदाताले दावी गरेको भएतापनि सो तथ्यलाई पुष्टी गर्ने प्रमाण पेश गर्न सकेको पाइदैन। त्यस्तो खर्चलाई कम्पनीको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएको खर्च मान्न सकिने अवस्था नहुँदा करदाताले दावी गरेको मध्ये

प्रमाणबाट पुष्टी हुन नसकेको रु.३,३०,९३९।- लाई मात्र खर्चको रूपमा मान्यता नदिएको कानूनसम्मत नै देखिँदा उक्त खर्च कट्टी पुरै पाउनुपर्ने भनी करदाताले लिएको पुनरावेदन जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन।

२०. पुनरावेदक करदाताको पाँचौं पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, पुनरावेदक करदाताले बोनस खर्च अन्तर्गत छुट्याई वितरण नगरेको रकम रु.४,४९,५३६।-लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट संसोधित कर निर्धारण भएको देखिन्छ। करदाताले हास खर्च वापत वास्तविक खर्च भन्दा कम खर्च लिएको कारणबाट खुद नाफामा बृद्धि हुन गएको र सोको आधारमा यस वर्षको बोनस रु.२६,९५,४०६।- बोनस वितरणको लागि व्यवस्था गर्नुपर्नेमा कर परीक्षणको प्रतिवेदन अनुसार रु.३०,५६,९४२।- बोनसको लागि छुट्याएको देखिएकोले बढी बोनस लेखिएको रु.४,४९,५३६।-लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने भनी निर्णय भएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २५ को उपदफा (१) मा “कुनै व्यक्तिले कुनै रोजगारी, व्यवसाय वा लगानीबाट प्राप्त गरेको आयको गणनामा प्राप्त गरेको रकम र व्यहोरेको खर्चको लेखा राख्दा देहायको अवस्थामा सो व्यक्तिले सोध भर्ना, असूल उपर, दावी त्याग, अपलेखन वा मिनाहा गरिएको समयमा उपयुक्त समायोजन गर्नुपर्नेछ” भन्ने व्यवस्था गर्दै खण्ड (ग) मा “खर्च गरिएको रकमको लेखा एक्रुयल आधारमा राखिएकोमा पछि गएर सो व्यक्तिले त्यस्तो खर्च गर्ने दायित्व छाडिदिएमा वा सो खर्च दावी भएको अवस्थामा जुन व्यक्तिलाई सो ऋण तिर्नुपर्ने हो, सो व्यक्तिले ऋण मिनाहा दिएमा ” भन्ने व्यवस्था गरेको देखिन्छ। कम्पनीले नेपाल लेखामान अन्तर्गत WDV वा Straight line method मध्ये एक विधि adopt गर्न पाउने व्यवस्था रहे बमोजिम कम्पनीले Straight line method का आधारमा हासखर्च लिएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूची २ को दफा २ अनुसार WDV method अनुसार हासखर्च लिनुपर्ने हुँदा सोही आधारमा गणना गरी खर्च लिएको हो भन्ने जिकिर रहेको देखिन्छ। करदाताले पेश गरेको वित्तीय विवरणको नाफा नोक्सान हिसाबमा रु.३२,६८,६९०।- मात्र खर्च दावी गरेकोमा नगद विवरणबाट रु.८९,२५,५९०।- खर्च भएको देखिएकोमा करदाताले नाफा नोक्सान विवरणमा हास खर्च वापत वास्तविक भन्दा कम खर्च लिएको कारणबाट खुद नाफामा बृद्धि हुन गएको र सोको आधारमा रु.२६,९५,४०६।०० मात्र बोनस रकमको व्यवस्था गर्नुपर्नेमा रु.३०,५६,९४२। दावी गरेकोले बढी हुन गएको रु.४,४९,५३६।- बोनस रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ अनुसार खर्च कट्टी नपाउने गरी ठूला करदाता

कार्यालयबाट भएको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत कानूनसम्मत देखियो।

२१. अब पुनरावेदक करदाताको अन्तिम पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, पुनरावेदक करदाताले मूल्य अभिवृद्धि कर क्रेडिट रु.२,८२,५०७।- पाउनु पर्नेमा सो रकमलाई आयमा समावेश गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण अनुसार रकम तिर्नुपर्ने रु.१,२२,४५,२८४।- तथा वित्तीय विवरणमा देखाएको बमोजिम तिर्नुपर्ने मूल्य अभिवृद्धि रकम रु.१,१९,६२,७७७।- भै फरक देखिएको रु.२,८२,५०७।- लाई दायित्वको निःसर्ग भएको मानी आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ग) बमोजिम आयमा समावेश गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारण भएको देखिन्छ। करदाताले आयकर विवरण र मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा तिर्नुपर्ने रकम फरक परेको सम्बन्धमा उक्त रकम मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा श्रावण र आश्विन महिनामा हिसाव मिलान गरिसकेको भन्ने जिकिर लिएको देखिन्छ। करदाताको मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण अनुसार तिर्नुपर्ने मूल्य अभिवृद्धि कर रकम रु.१,२२,४५,२८४।- तथा वित्तीय विवरणमा देखाएको तिर्नुपर्ने मूल्य अभिवृद्धि रकम रु.१,१९,६२,७७७।- रहेको देखिँदा सोमा फरक परेको रकम रु.२,८२,५०७।- देखिन्छ। सो फरक परेको रकमसंग सम्बन्धित वील वीजकहरू मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा दावी गर्न छुट हुन गएको भनी करदाताले दावी गरेपनि करदाताले सो अनुसारका खरिद विलहरू पेश गर्न सकेको समेत नदेखिँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४० (२) बमोजिम दायित्वको निःसर्ग मानी सोही ऐनको दफा ७(२)(ग) बमोजिम आयमा समावेश गर्नुपर्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको आदेश र सोही आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय समेत कानूनसम्मत नै देखियो।

२२. तसर्थ: माथि उल्लिखित तथ्य, आधार एवं कारण समेतबाट करदाता सुमी डिष्ट्रीलरी प्रा.लि. (स्थायी लेखा न. ३०००८०१६४) को आ.ब. २०७३/७४ को संशोधित कर निर्धारण गर्दा ठूला करदाता कार्यालयले Leakage and Breakage खर्च अमान्य गर्ने गरी गरेको मिति २०७५।०४।०२ को निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०३।२९ मा भएको निर्णय न्यायोचित नदेखिँदा केही उल्टी हुने र उक्त शीर्षकमा ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट पुनःसंशोधित कर निर्धारण गर्नुपर्ने ठहर्छ। अन्य शीर्षकको हकमा करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम करदाता सुमी डिष्ट्रीलरी प्रा.लि. को आ.ब. २०७३/७४ को संशोधित कर निर्धारण गर्दा ठूला करदाता कार्यालयले Leakage and Breakage खर्च अमान्य गर्ने गरी गरेको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय केही उल्टी हुने र सो शीर्षकमा ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट पुनःसंशोधित कर निर्धारण गर्नुपर्ने ठहर भएकोले पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्न यो फैसलाको प्रतिलिपी समेत राखी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरमा पठाई दिनु।
२. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई दिनु।
३. सरोकारवाला पक्ष प्रस्तुत फैसलाको नक्कल माग गर्न आए नियमानुसार लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु।
४. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
५. यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी रेकर्ड मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत: श्री भिष्म भट्टराई

इतिसम्बत २०७९ साल चैत्र २८ गते रोज ३ शुभम.....

प्रमाणिकरण मिति:-

फैसला प्रमाणिकरण गर्ने:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौको छाप